

1. møde.

Tirsdag den 5. oktober 1976 kl. 12.

Aldersformanden (*Skytte*):

I henhold til grundloven er folketinget i dag trådt sammen til sit første møde i det nye folketingsår.

Som tingets aldersformand påhviler det mig at lede valget af tingets præsidium og tingsekretærer.

Til formand har en gruppe af tingets medlemmer omfattende socialdemokratiet, venstre, det radikale venstre, socialistisk folkeparti, det konservative folkeparti, kristeligt folkeparti, Danmarks kommunistiske parti og centrumdemokraterne indstillet mig. Der foreligger ikke andre indstillinger. Hvis ingen begærer afstemning, vil jeg betragte indstillingen som vedtaget. (Ophold). Den er vedtaget.

Til næstformænd har tingets fire største partier – ud over det parti, jeg tilhører – udpeget følgende medlemmer:

Til første næstformand *Grete Hækkerup* (S), til anden næstformand *Nathalie Lind* (V), til tredje næstformand *Erlendsson* (FP) og til fjerde næstformand *Poul Dam* (SF).

Til tingsekretærer er i henhold til gruppernes indstilling valgt følgende medlemmer: *K. J. Mortensen* (S), *Søren B. Jørgensen* (S), *Brøndsted* (V), *Arentoft* (FP), *Gunner Baunsgaard* (RV) og *Karen Thurøe Hansen* (KF).

Tinget er hermed sat.

Formanden:

Jeg takker for den tillid, som tinget har vist mig ved at genvælge mig til at lede arbejdet. Jeg skal bestræbe mig på efter bedste evne at opfylde de forpligtelser, der påhviler mig som tingets formand.

Først har jeg den glæde på tingets vegne

1 Ft

at udtale et hjerteligt velkommen til Hendes Majestæt Dronning Margrethe, til Hans kongelige Højhed Prins Henrik og til Hendes Majestæt Dronning Ingrid samt til repræsentanter for højesteret, der som folketingets gæster overværer tingets første møde i det nye folketingsår. Hjertelig velkommen.

Jeg giver herefter ordet til statsministeren, for at han kan give den i grundloven omhandlede redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Statsministeren (*Anker Jørgensen*):

Dette folketing er valgt, for at vi skal løse de mest påtrængende problemer, men også for at afstikke linjerne for udviklingen i fremtiden.

Men det har også en anden meget vigtig opgave, en opgave, som vi ikke bør glemme. Folketinget skal til stadighed stå som værner af demokratiet.

De to opgaver hænger på afgørende måde sammen.

Vi har i vor generation set, hvordan demokratiske systemer er brudt sammen, fordi demokratiske partier ikke forstod denne sammenhæng.

Jeg fremdrager dette, fordi jeg mener, at vi alle ved begyndelsen af det nye folketingsår har brug for at tænke over disse problemer.

Folketinget har været stærkt splittet i de senere år. Jeg tænker ikke så meget på det store antal partier, som jeg tænker på den kendsgerning, at vi gang på gang har måttet igennem svære og dramatiske situationer, inden det er lykkedes at få gennemført den mest nødvendige økonomisk-politiske lovgivning.

Vi står fortsat over for vigtige opgaver i udformningen og gennemførelsen af den økonomiske politik. Derfor appellerer jeg ved folketingets åbning til alle demokratiske kræfter og partier om at forstå, at vi kan bringe vort demokrati i fare, hvis vi ikke formår at samles om at løse opgaverne i fællesskab.

De to mest iøjnefaldende problemer er den store arbejdsløshed og det store underskud på

[Statsministeren.]

betalingsbalancen. Sammenhængende hermed står vi over for behovet for at holde stigningen i priser og omkostninger på et lavt niveau, så lavt som muligt. Kun en styrkelse af konkurrenceevnen gør det muligt på én gang at mindske arbejdsløsheden og nedbringe underskuddet på betalingsbalancen.

Dette kan kun opnås ved en stadig tilpasning af den økonomiske politik til de tendenser, der gør sig gældende både internationalt og herhjemme. På begge områder er der sket en klar ændring i det forløbne år.

De internationale konjunkturer har vendt. Men vi har ingen sikkerhed for, at vi kan regne med en fast og stabil international konjunkturopgang i de kommende år. Vi må regne med, at vi står over for en periode med en relativt moderat opgang i industrilandene, og at der samtidig i disse lande lægges stor vægt på at bremse stigningen i pris- og omkostningsniveauet.

Underskuddet på betalingsbalancen vil i 1976 nå op på et meget højt niveau, og fortsætter den nuværende udvikling, vil nettogælden til udlandet – som i midten af året var nået op på 32–33 mia kr. – blive fordoblet i løbet af 3–4 år. Det er en uholdbar udvikling.

For at hindre denne udvikling må produktionsstigningen i de kommende år i første række bruges til at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen og øge investeringerne. Det betyder, at mulighederne for at forøge det private og offentlige forbrug er yderst begrænsede.

Med forliget i september i fjor – som nu videreføres med augustforliget – er der sket en vis vending i udviklingen i produktion, beskæftigelse, priser og omkostninger.

Der er sket en mærkbar og glædelig stigning i industrieksporten.

Investeringerne er igen begyndt at stige.

Sammen med en opgang i byggeriet har dette hindret en yderligere stigning i ledigheden.

Prisstigningstakten er afdæmpet. I 1974 steg

priserne med 15 pct., i 1975 med 9 pct., og i første halvår 1976 svarede stigningstakten til kun 6 pct. om året.

Stigningen i forbruget blev imidlertid kraftigere og også mere vedholdende, end vi havde regnet med.

Det er årsagen til, at vareimporten mængdemæssigt er steget med 25 pct. fra første halvår 1975 til første halvår 1976. Heri indgår også, at der er sket en betydelig opbygning af erhvervslivets lagre. Derved er underskuddet på betalingsbalancen bragt op på et niveau, som har gjort det nødvendigt at lægge en dæmper på den indenlandske efterspørgsel.

Det er dette, der er baggrunden for afgiftsforhøjelserne, der samtidig skal dække lempelsen af den direkte beskatning. Sammen med den snævre indkomstpoltiske ramme er afgiftsforhøjelserne ensbetydende med, at husboldningernes forbrugsmuligheder gennemsnitlig ikke vil ændres fra 1976 til 1977.

De vedtagne besparelser sikrer, at den offentlige sektor ikke i de kommende år vil beslaglægge nogen nævneværdig del af væksten i produktionen. På begge områder sigtes der således mod en udvikling, der svarer til den målsætning, vi har sat op.

Denne stabiliseringspolitik har allerede givet en gradvis forbedring af konkurrenceevnen. Derfor er den begyndende internationale opgang udnyttet med det resultat, at vi har fået en mærkbar forøgelse af eksporten. Mængdemæssigt lå industrieksporten i første halvår i år ca. 11 pct. over niveauet i sidste halvår af 1975. Altså på et halvt år er den steget med over 10 pct.

Det betyder, at vi med den politik, der er tilrettelagt, er på vej til at styrke den danske kronens stilling. På den baggrund har vi lov til at sige, at de seneste ugers store træk på valutabeholdningerne ikke har deres baggrund i den danske økonomi. De skyldes den uro, der har været omkring de europæiske valutaer i det hele taget. Vi må forvente, at forholdene snart igen vil falde til ro.

[Statsministeren.]

Den forhøjelse af diskontoen, som Nationalbanken gennemførte i går, og som regeringen har tilsluttet sig, er et udtryk for, at vi er fast besluttet på at forsvare den danske krones stilling over for sådanne perioder af uro på valutamarkedet.

De indkomstpolitiske foranstaltninger spiller en stadig vigtigere rolle i de lande, vi skal konkurrere med. Derfor kan en fortsættelse af den gunstige udvikling i eksporten – som er af helt afgørende betydning for produktion og beskæftigelse – kun opnås, hvis vi overholder den indkomstramme, som blev lagt ved augustforliget. Den pålægger os alle tilbageholdenhed – og det gælder naturligvis ganske særligt de økonomisk og socialt bedst stillede.

Vi må altså alle bidrage til, at det sker. Det gælder regering og folketing. Det gælder organisationerne. Og det gælder den enkelte virksomhedsleder og den enkelte medarbejder rundt på landets tusinder af arbejdspladser. Uro og overenskomststridige aktioner kan kun bidrage til at gøre situationen vanskeligere.

På begge sider af arbejdsmarkedet må man medvirke til at undgå sådanne situationer. Virksomhedernes ejere og ledere må selv vise tilbageholdenhed og samtidig gøre en virkelig indsats for at udnytte mulighederne til gavn for produktionen og beskæftigelsen.

Vi er med andre ord i en situation, hvor vi alle må pålægge os en betydelig selvdisciplin.

Derved gør vi det muligt at forøge eksporten så meget, at vi kan opnå en forbedring af vor samlede økonomiske situation. Men det må erkendes, at selv om eksporterhvervene udnytter mulighederne fuldt ud, så vil vi endnu et stykke tid stå tilbage med et betydeligt beskæftigelsesproblem.

Derfor rummer augustforliget også mulighed for, at vi efter nøje overvejelse viderefører de beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, der blev sat i værk i 1975, hvor situationen i de enkelte egne af landet eller inden for enkelte fagområder især gør det påkrævet. Vi må der-

for stile efter at stabilisere boligbyggeriet i overensstemmelse med boligforligets målsætning. Ungdomsarbejdsløsheden er måske det alvorligste problem. Derfor vil vi gøre en særlig indsats på dette område. Bevægeligheden på arbejdsmarkedet skal forøges gennem efteruddannelse og omskoling.

Der er i de senere år gennemført betydelige forbedringer i arbejdsløshedsforsikringen. Det er regeringens opfattelse, at der er behov for yderligere forbedringer.

Augustforligets partier har i øvrigt indtaget en positiv holdning til begrænsning af overarbejde, til deltidsbeskæftigelse og til udvidet adgang til førtidspension.

Skattelovgivningen i det kommende folketingsår vil i første række tage sigte på at effektivisere skatteadministrationen, herunder navnlig arbejdet med de ligningsmæssige opgaver.

Der vil i det fremtidige skattesystem være brug for både afgifter og indkomstskat. Regeringen har gang på gang forsøgt at gennemføre ændringer, som kunne gøre skattesystemet enkelt og forståeligt og sikre, at skatterne opkræves på en socialt retfærdig måde. Vi har ikke hidtil fået den nødvendige tilslutning. Vi mener imidlertid fortsat, at det er påkrævet, at der sker en gennemgribende forenkling af skattelovgivningen, hvorved vi når så nær som muligt til en beskatning af bruttoindkomsten. Et sagkyndigt indkomstskatteudvalg er netop fremkommet med en foreløbig redegørelse, hvori man foreslår, at en række af de ligningsmæssige fradrag enten afskaffes eller omlægges. Udvalget arbejder nu videre med bl. a. spørgsmålet om den skattemæssige behandling af renter og beskatning af virksomhedsoverskud.

Regeringen finder det rigtigt at afvente resultatet af indkomstskatteudvalgets videre arbejde, før vi fremsætter et samlet forslag. Men målet er en endelig kildebeskatning af alle almindelige lønindtægter, en løsning af de skattemæssige og samfundsøkonomiske problemer i forbindelse med rentebeskatningen og tilveje-

[Statsministeren.]

bringelse af en højere grad af ligestilling mellem lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, mellem forskellige virksomhedsformer og mellem de forskellige boligformer.

Regeringen lægger vægt på den enighed, der er opnået mellem augustforligspartierne om, at egentlige kapitalgevinster vedrørende jord og fast ejendom skal undergives en rimelig beskatning.

Der er nu skabt grundlag for en mere stabil udvikling. Inden for denne ramme må vi videreføre bestræbelserne for at styrke dansk produktion og fremme den nødvendige tilpasning og de påkrævede strukturændringer inden for erhvervslivet, i energisektoren, på trafikområdet og i uddannelse og forskning. Det er afgørende, at det sker på en sådan måde, at vi samtidig forøger befolkningens trivsel og tryghed.

Det forudsætter et nøje samspil mellem den private og den offentlige indsats. Det er ikke noget nyt. Gennem hele dette århundrede har vi haft en udvikling, der i stigende grad er blevet præget af dette samspil – og man kunne sige af denne arbejdsdeling.

Det er et mønster for udviklingen, som har været accepteret af de partier, som har haft en afgørende indflydelse på udviklingen i denne periode. Det er dette mønster, som har været med til at forme det nuværende samfund, hvor den offentlige indsats på mange, mange områder er en forudsætning for udvikling også i erhvervslivet.

Det betyder ikke, at alle de partier, jeg her taler om, har haft samme opfattelse af, hvor grænserne skulle trækkes. Regeringen mener, at stat og kommuner løser en lang række vigtige opgaver til gavn for både erhvervslivet og de enkelte borgere. Den service ønsker vi ikke at forringe. Hensynet til betalingsbalancen nødvendiggør imidlertid, at vi begrænser den samlede efterspørgsel. Derfor har vi accepteret, at der ikke i den nuværende situation sker en udvidelse af de opgaver, den offentlige sektor skal løse.

Vi mener, at lønmodtagernes rolle i produktionslivet bør styrkes afgørende ved gennemførelsen af en effektiv medejendomsret og medbestemmelsesret. Også på det område er der forskel i den idémæssige opfattelse mellem partierne.

Men med de forskelle, der nu engang er, så har vi kunnet samles om en økonomisk politik, der bygger på samspil mellem privat og offentlig indsats.

Vi har i mange år på den såkaldte venstrefløj haft partier, som ønskede på afgørende måde at bryde med dette mønster. Det nye er, at vi i dag også har et parti på den yderste højrefløj, som helt vil bryde med den hidtidige udvikling ved at knække ryggraden på den offentlige indsats i samfundet. For det er helt åbenbart, at hvis stat og kommuner berøves halvdelen af deres indtægter eller mere, så bliver det umuligt for dem at løse deres hidtidige vigtige opgaver i samfundsudviklingen.

Vi modsætter os ikke besparelser på de offentlige budgetter. Vor deltagelse i de senere års forlig viser det klart. Men vi er imod nedskæringer, som forringer nødvendige ydelser til befolkningen, og som forøger uligheden i samfundet.

Det er derfor regeringens håb, at det fortsat vil være muligt at samle et bredt flertal i Folketinget om at videreføre det hidtidige mønster og også at foretage en afvejning mellem privat og offentlig indsats, som ikke svækker solidariteten mellem mennesker.

Industrien, og ganske særlig eksportindustrien, vil indtage en nøgleposition i de kommende års udvikling.

Dansk industri kan ikke forvente en rigelig tilgang af billige produktionsfaktorer. Den må satse på dygtige og initiativrige medarbejdere og virksomhedsledere og en effektiv udnyttelse af de fordele, vor særlige erhvervsstruktur giver os.

Det kan og bør vi bidrage til ved at videreføre fempartiforligets investeringsfremmende foranstaltninger, ved at tilbyde teknologisk og

[Statsministeren.]

anden rådgivning, ved at udbygge bistanden til eksportbestrebelse, ved at sikre mindre virksomheders adgang til finansiering og fortsætte udviklingen af de erhvervsmæssigt svageste egne i landet.

I dag er rammerne for dansk landbrugspolitik i vidt omfang fastlagt ved EFs fælles landbrugspolitik, men der er fortsat problemer, vi selv må tage os af. I det af regeringen nedsatte landbrugsudvalg er man i gang med en analyse af dansk landbrugs produktions- og afsætningsmønstre. Man undersøger bl. a. mulighederne for en øget animalsk produktion. Og man undersøger, om landbrugslovgivningen bør ændres på visse punkter, især for at lette generationsskiftet i landbruget. Regeringen vil positivt følge dette udvalgsarbejde op.

Den langvarige tørke har rejst problemer for dele af landbruget. Regeringen har drøftet denne situation med augustforligspartierne. På dette grundlag har regeringen forhandlet med landbrugets organisationer og opnået enighed om formen for hjælp til de ramte brug.

For fiskeriet ligger vilkårene lidt mere uklare i øjeblikket. Selv om fiskeriet har haft gode indtjeningsmuligheder i år, har de internationale kvotareguleringer skabt vanskeligheder for visse dele af fiskeriet. Samtidig står vi med usikkerhedsmomenter som havretskonferencens udfald, spørgsmålet om udvidelse af fiskerigrænserne og udformningen af EFs fremtidige fiskeripolitik.

Regeringen vil søge at opnå løsninger, som bedst muligt sikrer fiskerierhvervets fremtid. Vi vil her i tinget søge bemyndigelse til at udvide fiskerigrænsen til 200 sømil for alle danske farvande. Regeringen støtter herved også de ønsker, der er fremsat fra færøsk og grønlandsk side. Før vi har lidt mere klarhed over disse spørgsmål, vil det ikke være muligt at tage stilling til fiskeriets strukturproblemer og spørgsmålet om fiskerflådens størrelse i forhold til de fremtidige fiskemuligheder. Så snart

vi har det nødvendige grundlag, vil problemerne blive taget op.

Grundlaget for den fremtidige udvikling er også, at vi får tilrettelagt en fremsynet energipolitik med det dobbelte sigte: at skabe større bredde med hensyn til vore energikilder og dermed mindske vor afhængighed af olieforbrugerne, og at dæmpe væksten i energiforbruget, hvor det kan ske uden at hæmme produktionen.

Som aftalt i augustforliget vil regeringen fremsætte forslag til lov om en råenergiavgift. Forslaget, der også tjener et finanspolitisk formål, vil blive udformet med et energipolitisk sigte. Regeringen er i høj grad opmærksom på, at råenergiavgiften må udformes med hensyn tagen til de producerende erhvervs omkostninger, og således at afgiften ikke på urimelig måde forringer disse erhvervs konkurrenceevne.

Der gennemføres nu yderligere undersøgelser vedrørende anvendelsen af kernekraft. Det gælder især prioriteringen af samfundsressourcerne, og det gælder opbevaringen af radioaktivt affald og visse sikkerhedsmæssige spørgsmål.

Forskningen og udviklingen inden for energiområdet vil blive intensiveret, og regeringen vil lægge vægt på arbejdet vedrørende de såkaldte vedvarende energikilder som f. eks. sol og vind.

Målsætningen for regeringens arbejde på trafikområdet er uændret den, som blev angivet i den trafikpolitiske redegørelse sidste år. Regeringen vil derfor – inden for de grænser, som sættes af de aftalte besparelser – fortsætte bestrebelse for at fastholde og forbedre den kollektive trafik.

Det følger af de bemærkninger, jeg kom med om grundlaget for vor konkurrenceevne, at uddannelsen spiller en afgørende rolle for udviklingen i fremtiden.

For de grundlæggende uddannelser er der skabt en afklaring med ikrafttræden af den nye

[Statsministeren.]

folkeskolelov i august i år. Den enkelte skole kan nu i et samarbejde mellem lærere, elever og forældre udvikle sig inden for et vidtstrakt selvstyre.

De erhvervsfaglige grunduddannelser har i adskillige år kørt som forsøg. De er resultat af et samvirke mellem mange interesser. Dette store arbejde skal i denne samling munde ud i en lov om EFG, og regeringen agter at fremsætte forslag herom.

Arbejdet med EFG har understreget behovet for en samlet lovgivning omkring de 16-19-åriges uddannelse. Den store ungdomsarbejdsløshed har på tragisk vis understreget problemerne ikke mindst på dette område. Regeringen føler i stadig stigende grad, at der hviler et tungt ansvar på vort uddannelsessystem, ikke mindst fremkaldt af den femtedel af alle unge, som uddannelsesvæsenet står magtesløst over for, og som samfundet hidtil kun har ment sig i stand til at hjælpe med nødforanstaltninger mod arbejdsløsheden.

Det må erkendes, at strukturen i de 16-19-åriges uddannelse er forkert. I dag må de unge vælge mellem skarpt adskilte båse, og der er intet samvirke mellem de eksisterende uddannelser, ingen overgangsmuligheder og ingen meget korte praktisk prægede uddannelses tilbud til de skoletrætte.

Det er nødvendigt at indlede et bredt anlagt forsøgsarbejde på dette område. Det er forudsætningen for, at der kan fremsættes færdige lovforslag til løsning af disse problemer.

Regeringen vil derfor med enkelte ændringer genfremsætte forslaget til principbeslutning om de 16-19-åriges uddannelse.

Inden for de videregående uddannelsers område vil vi fortsætte arbejdet med at øge tilbuddet af korterevarende uddannelser.

Det er regeringens hensigt fra 1977 at fastlægge en samlet ramme for tilgangen til de akademiske uddannelser, således at adgangen til de arbejdsløshedstruede uddannelser be-

grænses, men også således, at den udbygning, der vil finde sted, placeres vest for Store Bælt i de områder af landet, der hidtil har været forfordelt.

Regeringen vil drage omsorg for, at de videregående uddannelsesinstitutioner åbnes for den voksne befolkning. Hovedvægten bliver lagt på at øge tilbuddene til den del af de voksne, der ikke fik chancen for en uddannelse ud over det 7. skoleår.

Vi har gennem reformer i de seneste år taget fat på akutte problemer bl. a. på miljøområdet og på planlægningsområdet. Men vi er langt fra færdige med miljøarbejdet. Det er problemer, som på lang sigt i virkeligheden er af større betydning end de problemer, vi slås med i det daglige.

Målene for fremtidens miljøpolitik er sikkerhed og tryghed, sikkerhed og tryghed i hverdagen, ordentlige boligforhold og muligheden for, at naturværdierne kan komme os alle til gode.

Men selve det daglige arbejde har en central plads i menneskers tilværelse. Derfor spiller gode og sunde arbejdsforhold en væsentlig rolle for den samlede trivsel. Det har fundet udtryk i den nye arbejdsmiljølov. Arbejdet med at gennemføre den i snævert samarbejde med arbejdsmarkedets parter er nu i fuld gang. Der bliver lagt vægt på en forebyggende sundhedstjeneste og på et fornuftigt samspil med anden aktiv arbejdsmarkedspolitik, og i høj grad også med sundhedsvæsenet og med hele vort uddannelsessystem.

Vi må tage fat på de sikkerheds- og sundhedsmæssige følger af det stigende forbrug af kemiske stoffer. Det må føre til en modernisering og effektivisering af vores gift- og kemikalielovgivning.

Ukritisk forbrug af de begrænsede ressourcer også på andre områder må undgås. Det gælder vore egne råstoffer – grus, sten, ler m. v. Derfor fremsættes forslag til ny råstoflov. Vores vigtigste råstof, nemlig landets

[Statsministeren.]

areal, er også begrænset. De kommende års arbejde må føre til, at vi alle sikres mulighed for at bruge naturen.

Der er jo i mange år ofret meget store summer på nye by- og boligområder. Men de eksisterende er i højere grad blevet forsømt. Den politiske målsætning må være at fortsætte bestræbelserne for at fjerne den helt utidssvarende bebyggelse, men samtidig gennem en ny by- og boligforbedringspolitik sikre, at vore eksisterende byer bliver anvendelige mange år endnu. De ældre by- og boligområder bør ved en aktiv indsats bringes op på en standard, der tilfredsstiller nutidens krav.

I tilslutning til augustforliget fører regeringen for tiden forhandlinger med boligforligspartierne om en række boligpolitiske problemer.

Disse forhandlinger ventes afsluttet i løbet af kort tid.

Der er inden for de seneste år gennemført dybtgående reformer på hele det sociale område. På tre områder – de sociale pensioner, særforsorgen og ulykkesforsikringen – er reformarbejdet endnu ikke tilendebragt, og der vil på disse områder ske en videreførelse af reformarbejdet i det kommende folketingsår, ligesom særforsorgen vil blive lagt ud til kommunerne.

Arbejdsgruppen vedrørende en social pensionsreform forventer med udgangen af 1976 at kunne fremlægge forskellige mulige udformninger af et fremtidigt socialt pensionssystem. På dette grundlag håber regeringen på en debat her i folketinget som baggrund for fremsættelse af lovforslag om en social pensionsreform i 1977-78. Det er regeringens ønske, at der skal gennemføres en pensionsreform, der øger ligheden i befolkningen. Arbejdsgruppen vedrørende den sociale pensionsreform har i øvrigt allerede afgivet en betænkning om førtidig folkepension. Bl. a. på grund af forholdene på arbejdsmarkedet agter regeringen at fremsætte forslag om udvidet adgang til førtidspen-

sion fra det 55. år, når det kan begrundes med arbejdsmarkedsmæssige og sociale forhold.

Regeringen har to gange forsøgt at få de sociale pensioner fritaget for skat. Det er ikke lykkedes. Det er fortsat regeringens opfattelse, at der må findes en løsning på dette problem.

Regeringen vil fremsætte forslag til en lov om arbejdsskade-forsikring. Den skal afløse den nuværende ulykkesforsikringslov. Der vil blive foreslået en omlægning af lovens ydelser til gunst for de hårdest invaliderede.

I bestræbelserne på at rationalisere den offentlige forvaltning er der i de senere år sket en kraftig udbygning af administrationens anvendelse af edb. Det har givet anledning til krav om, at man sikrer den enkelte borgers beskyttelse – både på arbejdspladsen og i privatlivet – over for de store edb-registre. Regeringen vil fremsætte lovforslag om offentlige registre. Et tilsvarende lovforslag vil blive fremsat vedrørende registre med personoplysninger i den private sektor.

Det er nødvendigt, at staten får bedre styr på hele edb-området, så der kan ske en hensigtsmæssig samordning af alle offentlige myndigheders edb-registre, hvorved dobbeltarbejde også undgås. En sådan samordning kan også bidrage til en forbedret planlægning af det offentliges virksomhed og derigennem tilvejebringe et sikrere grundlag for politiske beslutninger.

En gennemført planlægning vil bidrage til, at funktionerne på alle administrative niveauer bliver tidssvarende, effektive og sammenhængende. Regeringen vil i løbet af kort tid tage stilling til, hvorledes betænkningen om planlægning i centraladministrationen bedst kan realiseres.

Der efterlyses fra mange sider med rette en bedre information til borgerne om rettigheder og pligter i henhold til ny lovgivning, men også om den offentlige aktivitet i øvrigt.

Regeringen har erkendt nødvendigheden heraf og oprettede, som man husker, sidste år

[Statsministeren.]

statens informationskontor. Et af de spørgsmål, der arbejdes med, er muligheden for faste informationsudsendelser i radio og tv. For tiden arbejder også et udvalg med politisk repræsentation med at udforme nærmere retningslinjer for den statslige information. Udvalgets arbejde ventes afsluttet om få måneder.

Det er et afgørende led i bestræbelserne for øget trivsel og tryghed, at den enkelte borger er i stand til at leve med i, hvad der sker i samfundet – og det gælder ikke mindst de mindre, lokale samfund.

Det er derfor glædeligt, at mange kommuner har taget initiativet til øget kontakt mellem kommune og borger.

Sammen med Færøernes landsstyre fortsætter regeringen arbejdet med inden for hjemmestyrets rammer at give det færøske hjemmestyre adgang til i videre omfang at administrere og træffe bestemmelse om færøske anliggender.

I præcis den samme ånd følger regeringen med opmærksomhed arbejdet i kommissionen om hjemmestyre i Grønland, og vi vil i samarbejde med landsrådet og de grønlandske kommuner bidrage til en udvikling, der tillægger den grønlandske befolkning større indflydelse på dens egne anliggender.

Både det økonomiske og det politiske samarbejde inden for EF er inde i en positiv udvikling.

Regeringen er tilfreds med, at forhandlingerne i EF om direkte valg nu har ført til et positivt resultat.

De nødvendige regler vil blive drøftet med folketingets markedsudvalg og derefter blive fremsat som lovforslag i folketinget.

Regeringen vil fortsat virke for en konsolidering og udbygning af det økonomiske samarbejde, så det kan blive mere effektivt over for de nuværende økonomiske problemer.

Regeringens positive holdning til udviklingslandene kom til udtryk på Nairobi-konferencen – hvis vigtigste resultat var det såkaldt in-

tegrerede program på råvareområdet. Den har ligeledes fundet udtryk i vor tilslutning til EFs bestræbelser i form af Lomé-konventionen og samarbejdsaftalerne bl. a. med en række Middelhavslande.

Vi vil gøre en aktiv indsats for at styrke forbindelserne mellem EF på den ene side og de nordiske og de øvrige EFTA-lande på den anden side.

Afspændingen mellem Øst og Vest bør videreføres. Det planlagte møde i Beograd i 1977 til opfølgning af Helsingfors-konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa kan bidrage til dette.

Det vil medvirke til at mindske spændingerne i verden, at befolkningerne i det sydlige Afrika sikres deres absolut naturlige ret til selvbestemmelse. I FN vil vi aktivt virke for dette synspunkt, og vi hilser det velkommen, at der synes at være kommet bevægelse i disse spørgsmål.

Vor sikkerhedspolitik bygger fortsat på medlemskabet i NATO.

Det nuværende forsvarsforlig udløber til april 1977. De hidtidige forhandlinger om en fornyelse af forliget har desværre endnu ikke ført til et resultat, men regeringen håber fortsat, det vil være muligt at skabe bred enighed om et forlig, der kan videreføre den nuværende stabilitet omkring forsvarrets virksomhed.

Jeg tror, tinget har forstået, at regeringen ser med megen alvor på den situation, vi befinder os i.

Det gælder både politisk og økonomisk.

Vi er i de senere år blevet stillet over for meget store problemer.

Vi har gradvis fået gennemført en lovgivning, som tilsammen former en økonomisk-politisk ramme med perspektiver for den fremtidige udvikling.

Vi skal nu på en lang række områder udfylde denne ramme. Det stiller krav til os alle. Til regering og folketing. Til erhvervslivet. Til organisationerne. Ja, til hver enkelt i det danske samfund.

[Statsministeren.]

Vi må alle erkende disse krav og leve op til dem. Det er afgørende for produktion og beskæftigelse, og det er afgørende for hele velfærden i vort samfund.

Vi ved, at der ikke findes noget anstændigt alternativ til demokratiet. Men vi har også set, at demokratiet kan komme i fare, hvis det ikke formår at løse samfundets problemer.

Det er den udfordring, folketinget først og fremmest er stillet over for. Regeringen indbyder i en situation, hvor det er mere påkrævet end nogen sinde, fortsat til et samarbejde, som kan være et værdigt svar på denne udfordring.

Må jeg bede folketingets medlemmer om at rejse sig og udbringe et trefoldigt leve for Danmark.

Danmark længe leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.

Mødet udsat kl. 12.41.

Herefter forlod Hendes Majestæt Dronningen, Hans kongelige Højhed Prins Henrik og Hendes Majestæt Dronning Ingrid med følge samt repræsentanterne for højesteret gæstelogen, ledsaget af præsidiets medlemmer.

Skriftlig redegørelse af statsministeren i tilslutning til åbningstalen.

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38 afgives i en mundtlig og en skriftlig del.

I denne skriftlige del af redegørelsen gives en kortfattet omtale af de lovforslag og forslag

til folketingsbeslutning, som regeringen ved begyndelsen af det nye folketingsår påregner at fremsætte i løbet af folketingsåret.

Endvidere indeholder skriftlig del fremstillinger vedrørende enkelte områder, som ikke eller kun i hovedtræk er omtalt i redegørelsens mundtlige del.

ARBEJDSMINISTEREN:

For arbejdsministeriet vil hovedproblemet i den kommende tid fortsat være den store arbejdsløshed, der nødvendiggør det størst mulige beredskab for at afhjælpe den eller – hvor dette ikke umiddelbart er muligt – i det mindste afhjælpe dens følger.

Det er således vigtigt, at arbejdsformidlingen får bedre muligheder for at udføre sine arbejdsopgaver, ligesom det er af stor betydning, at arbejdsmarkedsuddannelserne – i en sammenhæng med det øvrige uddannelsessystem – udbygges for at give mulighed for den nødvendige omskoling og efteruddannelse af arbejdskraften.

Arbejdsløshedsforsikringen er i de seneste par år blevet væsentligt forbedret på adskillige punkter, og der kan i folketingsåret forventes forslag om en yderligere udbygning af forsikringen.

Endelig vil bestræbelserne på at skabe et sundt og sikkert arbejdsmiljø blive fortsat. Den ny arbejdsmiljølov træder i sin helhed i kraft den 1. juli 1977, men en del af lovens bestemmelser er eller vil blive sat i kraft inden da, så loven får praktisk virkning så hurtigt som muligt.

Det er planen at fremsætte følgende lovforslag:

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v.

Indførelse af regler om arbejdsgivernes pligt til at forhandle med lønmodtagerne på en virksomhed og underrette vedkommende offentlige myndighed om påtænkte afskedigelser, såfremt det drejer sig om et større antal afskedigelser på en virksomhed over en nærmere angivet størrelse. Lovforslaget er den danske gennemførelseslovgivning af EF-rådsdirektiv af 17. februar 1975 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger vedrørende kollektive afskedigelser. De nye regler skal træde i kraft 1. februar 1977.